

Pārskats par KKF Kultūras mantojuma nozares atbalstu restaurācijas projektiem

Kopš 2002.g. otrās puses ir notikuši 6 projektu konkursi, kuros nozīmīga vieta ir arī restaurācijas un pirms restaurācijas izpētes projektiem. Atbalstu ir saņēmuši gan lieli, valsts nozīmes kultūras pieminekļi, kā Latvijas Universitātes lielā aula ērģeļu restaurācija (8400,- Ls), Rīgas Doma ērģeļu restaurācija (8595,- Ls), gan arī objekti visā Latvijā:

Burtnieku baznīca, Kabiles muižas Baltā zāle un āra kāpnes, Bauskas pils, Neretas muiža, Jaunauces pils, Cesvaines pils, Krustpils pils logi, portāls un vārtu tornis, Borhu pils, Mujānu pils tornis, Remtes pils āra kāpnes un balkons, Turaidas pils, Oleru muiža, Stāmerienas muiža, Preiļu muiža, Krimuldas muiža, Grašu muiža, Gurneješu kapliņa, Alūksnes parka Aleksandra paviljons, Lēdurgas baznīcas portāls, Nurmnes baznīcas kokgriezumi, Kuldīgas muzeja podiņu krāsns, Kandavas baznīcas lustras un Jūrmalas muzeja krēsli.

Atbalstīta altārglezņu restaurācija Aglonas bazilikai, Vecumnieku baznīcai un Dikļu baznīcas altāra, Krāslavas vecicībnieku ikonu, kā arī Jelgavas Jāņa baznīcas altārglezņu rāmju restaurācija.

Atbalstīta ērģeļu restaurācija Balgales, Ziemupes, Stendes, Madonas, Alūksnes, Pasienas, Mērsraga un Strazdes baznīcās, kā arī Raiskuma ērģeļu un Valkas muzeja ērģeļu restaurācija.

Atbalstīta Latvijas Mākslinieku savienības restaurācijas darbnīca, kā arī atsevišķu, muzejiem piederošu kultūrvēsturisku objektu restaurācija. Piemēram, G. Šķiltera skulptūru restaurācija un atliešana bronzā.

Lai sekmētu namīpašnieku tolerantu attieksmi pret ēku oriģinālajām fasādēm un arhitektūras detaļām, atbalstīti projekti koka ēku restaurācijai/rekonstrukcijai Rīgā Avotu ielā 15 un Avotu ielā 76.

KKF Kultūras mantojuma padomes vārdā gribu atgādināt, ka restaurācijas projektiem pēc to veikšanas ir jāiesniedz ne tikai atskaite KKF, bet arī atbilstoši noformēta restaurācijas dokumentācija VKPAI vai muzejam – objekta īpašniekam vai pārvaldītājam. Šīs dokumentācijas trūkums var būt par kavēkli turpmāko projektu atbalstam.

Sešās konkursu kārtās KKF restaurācijas un tās izpētes atbalstam piešķīris 119 265,- latus.

S. Gaismiņa

Pārskats par konferenci

Clemens von Schoeler
Minhene

Noņemt, šķīdināt, ekstrahēt.

Trīs koka virsmu tīrīšanas piemēri
Tīrīšanu definē kā tīri estētiski
motivētu darbību, kuras mērķis ir
uzlabot mākslas darba salasāmību.

Bieži subjektīva, neatgriezeniska
darbība, kuras sekas ir atkal jaunu
netīrumu nosēšanās vai esošo netīrumu
ieņēšana dziļākos materiāla slāņos.

Šie piemēri ilustrē attīstību un
pieredzes uzkrāšanos, tādējādi
samazinot risku, kas rodas
priekšmetu tīrīšanas gaitā.

Ingo Timm
Berlīne

Virsmas kā izaicinājums

20. gadsimta pirmās puses gleznas
restaurācija.

Glezna bijusi izgriezta no apakš-
rāmja, satīta ar krāsu slāni uz iekšpusi
un vadāta pa pasauli.

Konservācijas un restaurācijas uzde-
vums bija oriģinālās substances konsoli-
dācija un audeklā uzmanīga iztīrīšana.

Apstāsta visu tieši tā, kā tas notiek
mūsu restauratoru darbnīcās, kur
šādas bildes ir vairumā.

(Turpinājums nākamajā numurā)

Restaurācijas
biedrības
KOPSAPULCE.
2004. g. 23. janvārī
Kara muzejā,
plkst. 11⁰⁰

Lietišķās mākslas
restauratoriem
gatavoties
2004.gada izstādei
Mencendorfa namā!

LRB semināri

Ārzemju mākslas
muzejā katru trešo
otrdienu plkst.15.00

13. janvārī
Anda Robežniece.
Akmens restaurācijas
prakse Prāgā.

3. februārī
Vija Strupule.
Polihromija barokā,
Liepāja un Gotlande.

Uzmanību!
Nemot vērā
ierosinājumus aptaujas
anketās, semināri
būs par stundu vēlāk -
15.00!

Latvijas Restauratoru
biedrības avīze

ISSN 1691-0966

Iznāk kopš 1997.gada novembra.

Adrese: Vecpilsētas iela 7,

Rīga, LV 1050

Tālr. 7213273.

Iznāk 4 reizes gadā.

Redaktore D.Murziņa,

korektore A.Brīvniece

Datorsalikums - SIA Augsburgas Iestāde

S. Gaismiņa

RESTAURATORU BIEDRĪBAS AVĪZE

2003. GADA DECEMBRIS

NR.23

Caur sarmotu ziemas dienu ej,
Sudrabu vizina kalns un leja.
Ziemeļu vējā nemaz nav salti,
Dzīnst baltas domas un vārdi balti,
Gribas tos dalīt un citiem sūtīt...

A. N. Kuskalne

Gaišus Ziemassvētkus!

Panākumiem bagātu un

veselīgu 2004.gadu!

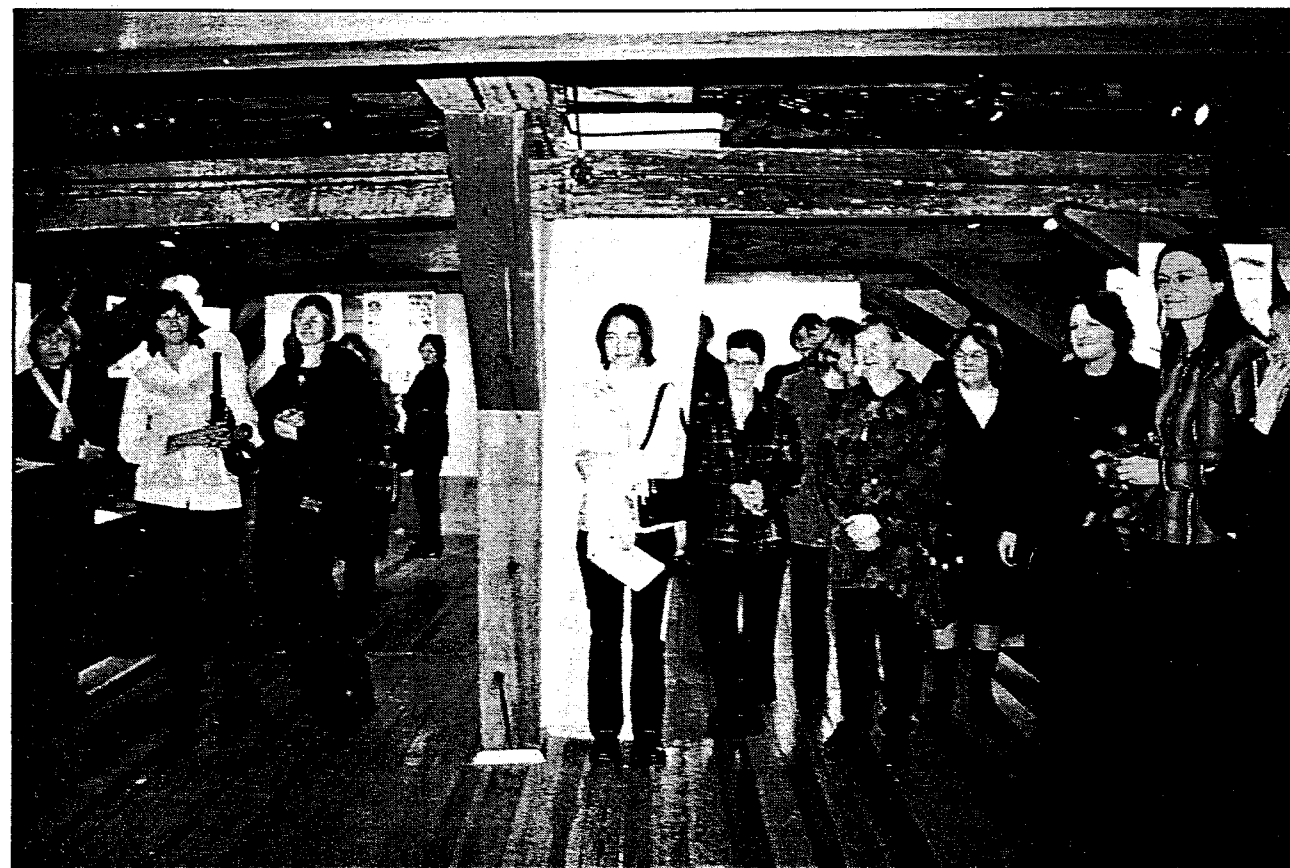
Restauratoru darbu izstāde Mencendorfa namā

No 4. līdz 31.decembrim Rīgā
Mencendorfa namā ap-
skatāma restauratoru dar-
bu izstāde "Arheoloģiskais materiāls,
metāls, akmens". Tajā gan ar priekš-
metiem, gan foto materiālu uz planšetēm,
pēdējo gadu interesantāko veikumu

demonstrē 12 restauratori no Latvijas
Vēstures muzeja (S.Gaismiņa, I.Smīla,
J.Libiete, I.Tiltiņa, I.Priede, R.Lezdiņa),
Rīgas Vēstures un Kugniecības
muzeja (Z.Drengers), Latvijas Kara
muzeja (I.Āķe), Latvijas Dzelzceļa
muzeja (L.Lice), Ventpils muzeja

(A.Burkovska) un tā filiāles – Piejūras
brīvdabas muzeja (L.Rasmane), kā arī
Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu
kapu pārvaldes (I.Sidraba). Izstādi
noformējusi I.Tiltiņa, bet iekārtošana
piedalījās paši dalībnieki,

(Turpinājums 4. lpp.)

Pārskats par konferenci "Virsmu tīrīšana – materiāli un metodes"

Konferences laiks: 29.septembris – 4.oktobris 2003.g.

Konferences vieta: Diseldorfa Vācijā

Konferences organizatori: Restauratoru apvienība (Verein der Restauratoren - VDR)

Konferences dalībnieki: Vācijas un citu valstu restauratori un zinātnieki

Valodas: vācu un angļu

Piedalīties konferencē man deva iespēju Kultūrkapitāla fonda finansiālais un Latvijas restauratoru biedrības morālais atbalsts.

Šajā pārskatā esmu mēģinājis dot ieskatu referātu tēzēs, kuru teksti vācu un angļu valodā atrodami LRB

grāmatu plauktā Vecpilsētas ielā. Tajā pašā burtnīcā dotas arī autoru adreses, tā kā katram ir iespēja par jebkuru tēmu iegūt plašāku informāciju.

Es lūdzu piedošanu tiem, kuri manis dotajā anotācijā neatradis

pietiekami daudz informācijas un atbildes uz visiem saviem varbūtējiem jautājumiem – ņemot vērā lielo referātu daudzumu un tēmu dažādību ne vienmēr esmu spējusi pietiekami tajās iedziļināties.

Dace Čoldere

Ernst van de Wetering
Amsterdama
Lietu virsmas. Muzeālais stils.
Jauns skatījums uz kādu pirms 21 gada sagatavotu publikāciju.

Christian Scheidemann
Ņujorka
Netīrumi kā būtiska mākslas darbu sastāvdaļa
Netīrumi kā laikmeta liecības, īpaši 20. gadsimta mākslā. Priekšlasījums iztirzā jautājumu kā ar šīm liecībām jāpietas no konservatora pozīcijas.

Paolo Cremonesi
Paduja
Pārdomas par tīrīšanu
Metodes un jauni materiāli gleznotu virsmu tīrīšanai.

Gunnar Heydenreich
Diseldorfa
Uguns, ūdens, gaiss un vairāk nekā 1000 m² tirāmas gleznu virsmas
Referāts analizē cēloņus un bojājumus, apraksta paņēmienus, pieredzi un rāda jaunu stratēģiju, kas pielietota pēdējo 10 gadu laikā Diseldorfas restaurācijas centrā darbā ar priekšmetiem, kuri cietuši no uguns, ūdens un gaisa piesārņojuma.
1993. g. kāda videoinstalācija, kas sastāvēja no 88 televizoriem, aizdegās, un tā rezultātā cieta pavisam 760 gleznu, skulptūras un mākslas priekšmeti.
2001. g. muzeja krātuvē plīstot caurulei, bojāti tika apmēram 200 darbi.
Šo notikumu ietekmē bija nepieciešams risināt dažādu priekšmetu virsmu tīrīšanas problēmas.

Tiarna Doherty, Cris Stavroudis, Richard Wolbers
Losandželosa
Šķīdinātāju maisījumu pielietojums datu bankā

Reprezentē modulāru tīrīšanas līdzekļu programmu, izmantojot pazīstamas teorijas, metodes un līdzekļus, tos ieviešot sakārtotā shēmā – datu bankā, kas izmantojam kā palīgīdzeklis restauratoram darbā ar ķīmikālijām un atbrīvo viņu no izmēģinājumu veikšanas.

FileMaker Pro® datu banka.

Tanja Røskar Reed
Arendale
Ir vai nav?

Paliekas uz etnogrāfisko objektu virsmām un to sistematiska izpēte.
Etnoloģiskā konservācija ir nozare, par kuru pieaugusi interese pēdējos divos gadu desmitos. Dažādos kontinentos parādījušie jauni likumi par kultūras objektu atgriešanu, vākšanu un konservāciju to dabiskajā vidē. Jaunās prioritātes ietver objekta autentiskuma saglabāšanu nākotnei.

Restauratora uzdevums šajos objektos ir ievērot īpaši metožu un materiālu atgriezeniskumu un tīrīšanas procesos izvērtēt gadījuma netīrumus no jēgpilniem, nozīmīgiem uzslāņojumiem.

Problēma ir etnoloģisko objektu atlieku identificēšanā, jo dažkārt nav zināms šo objektu pielietojums.

Jorun Ruppel
Getingena
Ģipsa atļējumu tīrīšana – mazgājot, lobot, ar lāzeru

Ģipsa atļējumu problēma ir laika gaitā to pārklāšanās ar pelēku slāni, kas sastāv no putekļiem un cita veida nenotīrāmiem netīrumiem, piemēram, sviedriem no rokām, kas bieži ir ne tikai uz materiāla virsmas, bet arī tā porainajā struktūrā.

Materiāla porainība un ūdens uzsūkšanās īpašības jāņem vērā izvēloties tīrīšanas metodes. Lietotas metodes sākot no tīrīšanas ar otu, mazgāšana līdz virsmas lobišanai ar klistera vai agaragara palīdzību. Dažkārt netīrumi vienkārši noslēpti zem baltas krāsas.

Piedāvā lāzera tehniku kā jaunu un iespaidīgu metodi ģipsa virsmu tīrīšanai. Tomēr process ir visādi jākontrolē.

Andreas Fischer
Štutgarte
Organisko materiālu paliekas uz zemē atrastiem metāla priekšmetiem, to saglabāšana (arheoloģiskie priekšmeti)

Metāla savienojumu konservējošo īpašību deļ saglabājušās organisko materiālu atliekas tiek apskatītas kā saglabājamas un šis uzdevums nosaukts par izaicinājumu restauratoram.

H. Brnd Fischer
Špeiera
Pirmais kontakts: virsmas arheoloģiskajos izrakumos

Bieži pirmais kontakts ar arheoloģisko kultūras slāni notiek celtniecības pasākumu vai lauksaimnieciskās darbības rezultātā. Pretēji izplatītajam viedoklim, ka arheologi vienmēr zina, kur ir noslēptas pagātnes liecības, bieži tas ir gadījums, kas mums piespēlē sensacionālus atklājumus.

Referents apskata dažādus atradumu veidus un situācijas.

Netīrumi kā materiāls, kas mākslas darba novecošanās gaitā uz tā izveidojies un nav piederīgs pie tā.

Referāts apskata jautājumus: kas ir netīrumi, no kurienes tie rodas, kādi spēki tos saista pie objekta, kā tie izpaužas, kā atšķiras netīrumi no patinas, vai netīrumi var piederēt pie objekta, kā noņemt netīrumus, kāda profilakse ir iespējama.

Otrdiena, 30.septembris

Hans Portsteffen
Ķelne
Virsmu tīrīšana
Ievads. Definīcija. Metodes.

Ar virsmu tīrīšanu saprot patvaļīgi radušos netīrumu uzslāņojumu uz mākslas darbu virsmām, bet nevis lakas, pārgleznojumus, patinējumu utt.

Gudrun Bischoff
Štutgarte
Mēnesgaisma, piens un zēna urīns
(nebija ieradusies)

Referāts dod pārskatu par vēsturisko pieredzi gleznu un skulptūru virsmu tīrīšanā. Kā izejas materiāls kalpojušas publikācijas par glezniecības tehnoloģiju kā arī restaurācijas ziņojumi. Apskatītas dažādas, reizēm

divainas restaurācijas metodes, kuras reizēm ne tikai nav devušas rezultātu, bet arī izrādījušās kaitīgas mākslas darbiem.

Tomēr šie meklējumi pierāda diezgan senu interesi par mākslas darbu restaurāciju.

Ulrich Winckelmann
Ķelne
Lidojošu putekļu nosēšanās mehānisms

Putekļu klasifikācija lielajos un mazajos putekļos, to nolaišanās ilgums, izcelsme, shematiski tiek attēloti šo putekļu daļiņu ceļi līdz objekta virsmai, utt. Putekļi ne tikai pārveido virsmu izskatu, bet arī satur ķīmiskas substances un tādejādi iedarbojas kā ķīmisko procesu katalizatori.

Apskata arī aizsargāšanās metodes, kurās kā pirmais minēts klimats, filtri utt.

(Turpinājums 4. lpp.)

Restauratoru darbu izstāde Mencendorfa namā

(Turpinājums no 1. lpp.)
un to, kādu pacietību un atbildību tas prasa no darba veicējiem.

Vizuāli iespaidīgākais eksponāts neapšaubāmi ir Inetas Rasmanes restaurētais Zlēku muižas margu posms. Jāizsaka pateicība tiem ventspilniekiem, kas uzņēmās šo lielo

(2,34 x 1,07m) un smago mantu nogādāt Rīgā un vēl uznest Mencendorfa nama bēniņos. Jaunu un līdz šim nebijušu ievirzi atklāj Ineses Sidrabas un Sarmītes Gaismiņas planšete par Brīvības pieminekļa regulāro apkopi. Tajā redzamais aicina aizdomāties par to, cik ļoti brīvā dabā

esošos pieminekļus ietekmē apkārtējās vides piesārņojumus un, cik strauji tā izraisītie nelabvēlīgie procesi attīstās mūsdienās.

Nobeigumā gribētos aicināt visus restauratorus apmeklēt izstādi un iepazīties ar savu kolēģu veikumu.

Rasma Lezdiņa

